

Dobrih sirot Bog ne zapusti.

(Konec.)

Z novim dnevom se jima pokaže novo veselje, nove zabave, katerim bi ne bilo konca, ako bi ne bilo treba iti h kosilu. Po kosilu pride kočija pred graščino, ki ju opómne, da se je treba vrniti v samostan, ter povedati gospéj prédnici, kako se jima je dopalo pri grofu, in se tudi posloviti od nje in svojih součenk, predno zapustite samostan. Sam grof ju je spremil do kočije; siroti mu poljubite roko, in kočija zdrdrá proti samostanu.

Nedolžni deklici ste ves pot sanjale o svojej sreči. V samostan prišedše, niste mogle dosti nahvaliti grofa in njegovega dobrega srca; tudi jima je izmanjkovalo besed, da bi dostojno popisale vso óno krasoto, ki ju čaka v graščini dobrega grofa. Deklici bi ne bile nehale pripovedovati, kar so vse lepega videle pri grofu, ako bi ne bila čestita gospa prédnica v njíju govor posegla in Anička rekla: „Ljuba moja Anička! tvoj dobrotnik, gospod župnik, te že skoraj celo uro čakajo tukaj, ker ti imajo nekaj posebno važnega povedati. Ne pusti, da bi te še dalje čakali, ter idi takój k njim.“

Anička hití v sobo, kjer so jo gospod župnik pričakovali, da se posloví tudi od njega, predno se ločí od samostanskega življenja.

„Ljubo moje dete!“ rečejo gosp. župnik, ko Anička v sobo stopi, „jaz ti imam nekaj znamenitega povedati. Gotovo se še spominjaš, kako je tvojo rajnko mater žalostilo, da te ni mogla izročiti svojemu bratu, kateri je tvojo rajnko mater zeló ljubil in bi tudi tebi bil gotovo najboljši oče. Ta materin brat, tvoj ujec namreč, po imenu Ivan, povrnil se je nedavno iz vzhodnje Indije, kjer je mnogo let prebival. Prva skrb mu je bila, ko se je povrnil, da poizvé, ako mu je sestra še prí življenji. Ko je slišal, da mu je sestra, tvoja dobra mati, umrla, in da si ti ostala sirota brez očeta in matere, ne more mirovati, dokler te ne vidi. On bi bil rad sam k tebi prišel, ali ne more, ker je bolan in leží v postelji. Naprosil je tedaj mene, da te jaz k njemu pripeljem. Tvoj ujec te željno pričakuje, zatorej bi jaz rad, da te še danes zvečer k njemu dovedem.“

Anička ni znala v tem hipu, kaj bi odgovorila. Vse, kar se je včeraj in še danes ž nje pri dobrem grofu godilo, vse to se jej je zdelo, kakor sladke sanje, in vse njene sladke nade splavale so v tem trenutku po vodi.

„Ali čujte, gospod župnik!“ izpregovori naposled uboga Anička, „jaz in moja posestrima Milka morave se še danes zvečer v grad povrniti, ker naju plemeniti grof Dobrinovič pričakuje.“

„Znam jaz tudi to,“ odgovori župnik, „čestita gospá prednica mi je že povedala, kar se je bilo včeraj zgodilo. Ali pomisli, dobra moja Anička, grof Dobrinovič je tebi le tujec, a tvoj ujec Ivan je brat tvoje matere, kateremu so te tvoja dobra rajnka mati sami izročiti želeli.“

„Pravo ste rekli, čestiti gospod župnik,“ reče Anička za nekaj časa, „ujca moram bolj spoštovati nego li tujega človeka. Ujec je moja mater zeló rad imel, in tudi mati mi so o njem mnogo dobrega in lepega pripovedovali; on mi bode gotovo boljši oče od milostivega grofa, in on se bode z menoj vedno razgovarjal o mojej dobrej, rajnkej materi. Oprostite, gospod župnik,

da se nisem takój odločila z vami iti; jaz sem iz začetka mislila bolj na dobrote gospoda grofa, nego li na željo moje dobre, rajнке matere.“

„Zna se, tvoja dolžnost je, da bolj ceniš ujca, nego li kacega tujega človeka; da spoštuješ bolj želje svoje matere, nego li kacega družega dobrotnika. Ali to ti moram takój povedati, da se nimaš nobenih ugodnosti nadejati pri svojem uju. On je bolan, ubožen in zeló nesrečen. Morala boš vedno pri njegovej postelji sedeti in mu streči; morala boš biti zadovoljna s slabo hrano, a na igre in zabave niti misliti ne boš smela.“

Ta podoba žalostne bodočnosti ni bila ravno po volji uboge Aničke, in to še posebno ne, ko je pomislila, kaj jo pri grofu čaka.

Ali dobro odgojena deklica se premaga, ter odločno reče: „Podoba, katero mi podajete o mojej bodočnosti, ni da bi rekla najugónejša, ali vendar hočem rada storiti vse,

prijatelji so ga zapustili in še celó njegova žena je šla od njega. Zdaj ga je bolezen potisnila v postelj, a s tvojo postrežbo in skrbjo znabiti da zopet ozdravi. Ti si mu jedini sladki spomin na tem svetu, in le jedino tvoja nazočnost bi mogla pomagati temu od vseh ljudi zapuščenemu človeku.“

„Ako je temu takó, kakor mi pripovedujete,“ reče Anička, „potlej idiva hitro k mojemu uju, in ako mu moja pomoč, moja skrb in ljubezen more pomagati, potem sem zagotovljena, da naglo ozdravi. — O samo to mi je hudo, da se od svoje dobre Milke moram ločiti!“

„Jaz te ne zapustim!“ oglasil se Milka ter prime svojo prijateljico za roko. „Ako me je grof Dobrinovič zaradi tebe sprejel, upam, da me tudi tvoj dobri ujec ne zavrže. Kolikor bolj mu bove stregle, toliko poprej tudi ozdravi.“

kar mi naklada dolžnost do mojega ujca in kar mi veluje sveta želja moje umirajoče matere. — Ali pa je moj ujec tudi dober?“

„O to ti je dobra duša!“ odgovorigosp. župnik. „On je bil poprej bogat in obče spoštovan človek, ali nesreča ga je pahnila v siromaštvo in največo bédo. Vsi njegovi znanci in

„Ne stori tega,“ odvrne jej Anička, „gospod grof tudi tebe samo sprejme, ker jaz k njemu ne morem; ti mu lahko rečeš, da nimaš nobenega sorodnika.“

„Jaz nimam sorodnikov,“ odgovori Milka, „ali imam tebe, sestro, od katere se nikakor ločiti ne morem.“ To rekši, pade Anički okoli vratú, objame jo in poljubi. Tudi Anička se je trdo oklene, stisne jo k sebi, ter reče: „Brez tebe, ljuba moja Milka, nikamor ne grem, ker ti si mi jedina, brez katere živeti mi ni mogoče.“

Kmalu potem se vsedejo gospod župnik in obé deklici v najeti voz, ter se odpeljejo k ujcu. To se zna, da se zdaj niste tako živahno in veselo razgovarjale, kakor pri vožnji iz grofove graščine, a molile in prosile ste Boga, da bi jima dal potrpljenje in moč pozabiti vso óno krasoto, ki ste ju videle v graščini bogatega grofa Dobrinoviča.

Voz se ustavi pred hišo, ki ni imela nič posebnega na sebi. Vsi trije stopijo z voza ter gredó po temnih stopnicah v drugo nadstropje, v katerem je stanoval Aničkin ujec. Notranja oprava sobe je bila popolnem podobna vnanjemu licu hiše. Dve majheni okni na dvorišče ste le slabo razsvetljevale ubožno sobo. Stari stoli in druga hišna oprava kazala je veliko ubožstvo v hiši. V kotu sobe je ležal na priprostej postelji bolni ujec. Da-si ste deklici z najboljšo voljo in s trdnim zaupanjem v pomoč božjo prišle do ujca, vendar jima volja in zaupanje oslabí, ko ugledate toliko siromaštvo. Kolika razlika med bogato palačo grofa Dobrinoviča, kakor tudi med krasnim samostanom in tej nizkej, temnej sobi Aničkinega ujca! Zdelo se jima je, da se ne bote nikoli mogle privaditi tacemu stanovanju. V tem, da ste jima take misli rojile po glavi in ju neugodna čutila odvrčala od ujca, ugleda Anička na steni poleg postelje bolnega ujca podobo, ki je predstavljala mater z nežnim detetcem v naročji. Anička takój ugane, da je to podoba njene rajnke matere, ter globoko ganena zavpije: „Mati, moja mati!“ in veselo skoči k podobi. Mil, ali slab glas iz postelje ju prekine v njenej navdušenosti. „Ali si to ti Anička, hči moje preljube rajnke sestre? ali hočeš ostati pri meni, svojem ubožnem in bolehnem ujcu?“

„Dà, dà, preljubi moj ujec!“ reče Anička, pripognivša se k bolnemu ujcu. „Jaz ostanem pri vas, ter vam hočem streči, da tem prej ozdravite.“

„O preljubo dete, zahvalim se ti na dobroti!“ reče bolnik. „Ali pa ti tudi veš, da sem jaz ubog in bolehen? Moje stanovanje je temno in neprijazno, in s slabo hrano boš morala biti zadovoljna.“ —

„O jaz sem tudi z malim zadovoljna,“ odgovori Anička; „ali vi, ujec, vi ste bolni in nimate boljše hrane?“

„Ti boš morala biti vedno pri meni, ker, kakor vidiš, jaz iz postelje ne morem nikamor; morala boš dihati ta kužni zrak v sobi in se ločiti od svojih dobrih prijateljic, zabav in vsega dosedanjega veselja.“ —

„To nič ne dé, dobri moj ujec; jaz hočem sebi in vam s pripovedanjem kratiti čas. Le jutraj me pustite k sv. maši, družega društva ne potrebujem. Razgovarjala se bova o mojej rajnej materi in to mi bode najljubša zabava. Razven tega znam tudi brati in peti, a od usmiljenih sester sem se mnogo lepih pripovedek naučila — — —.“

V tem, ko je Anička z ujcem tako govorila, pridrdrá zala kočija po ulicah ter se ustavi pred hišo, kjer je Aničkin ujec prebival. Čez nekaj časa

stopi v sobo prijazna gospá, katero ste Anička in Milka takój spoznale, ker ste jo že včera bile videle v graščini gospoda grofa. „Preljuba otroka!“ nagovori ju gospá s prijazno besedo, „gospod grof me pošlje, da vaju poiščem, ke se tako dolgo ne povrnete. Iskala sem vaju najpred v samostanu, ali usmiljene sestre so mi rekle, da vaju tukaj najdem. Veseli me, da sem vaju dobila, a zdaj le hitro z menoj v grad, ker vaju gospod grof že težko pričakuje.“

„Milostiva gospá!“ odgovori Anička, „recite plemenitemu grofu Dobrinoviču, da se hočem vedno z največo hvaležnostjo spominjati njegove očetovske ljubezni in skrbí, ki jo ima do naju ubozih sirot; a recite mu tudi, da mí je zeló žal, ker se njegova blaga želja ne more izpolniti. Kakor vidite, našla sem svojega ujca, on je bolan in slab, ter potrebuje moje postrežbe in pomoči. Otročja ljubezen in želja moje rajne matere veže me na ujca.“

„Tudi jaz ne bodem nikoli pozabila dobrot milostivega gospoda grofa,“ reče Milka, „vedno hočem zanj moliti in prositi ljubega Boga, da mu jih povrne stotero. Ali tudi jaz ne morem, da bi ustregla njegovej želji, ker svoje sestre Aničke ne morem same pustiti pri njenem ujeu.“

„O dobra otroka!“ vzklikne zdaj bolnik s krepkim glasom, skoči iz postelje, ter pomeče sè sebe obleko ubožnega in bolehnega siromaka. Anička in Milka skočíte osupeli nekoliko korakov nazaj, vidèč, da pred njima stoji — grof Dobrinovič sam.

„Dà, dobra moja Anička!“ reče grof z milim glasom prijemši jo za róko, „jaz sem v resnici tvoj ujec, brat tvoje rajne matere. Imenujem se: grof Ivan Dobrinovič. Že danes zvečer bodete obé pri meni na mojem grofovskem dvoru, kjer ostanete ves čas svojega življenja. S svojo prevaro sem vaju le skušati hotel, da spoznam vajina plemenita čutila, katera imate do mene. Zato je pa tudi zdaj moje veselje toliko večje, ker vidim, da je vajina ljubezen do mene večja, nego sem se je nadejal. Idimo zdaj, dobra otroka, da vaju obdarujem za vajino plemenito srcé in iskreno ljubezen.“

„O gospod!“ rečete Anička in Milka, „vse, kar sve in kar je dobrega v naših srcéh, za vse to se imave zahvaliti samostanskim sestram. Zatorej pustite naju, da se navrneve v samostansko cerkev, ter se ondu zahvalive najpred dobremu Bogú, potem usmiljenim sestram za veliko srečo, ki je naju tako nenadoma zadela.“

X.—

Dratár.

I.

Malo ne vsak kraj naše domovine ima še zdaj svoje dratárje ali piskrovezce. To so možaki nenavadno oblečeni, umazani in obloženi z žicami, konvami, pastmí, drugače pa pošteni in priljudni, da se kmalu vsacemu prikupijo. Govoré malo drugače, nego mi; ravno zato nam je njihov jezik bolj zanimiv, in jih tem rajše poslušamo. Mi jih imenujemo Slovake, a sami se zovó Slovence, ravno takó, kakor mi.

Jaz sem v svojej mladosti živel na samotnem kraji, kder se celo leto ni nič posebnega dogodilo; vedno je bilo vse tiho in mirno, samo na svet večer, ko smo jaslice stavili, o Vuzmu (velikej noči), ko smo vuzenčco kurili, in spomladi, ko je prišel piskrovezec Marko, postalo je živaješe.